

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування»
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
освітньо-професійної програми Фінанси і кредит

Силабус освітнього компонента **ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ** підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 *Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок*, за освітньо-професійною програмою Фінанси і кредит.

Розробник: Проць Н.В., доцент кафедри фінансів, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено:
гарант ОПП
Фінанси і кредит

Наталія ПРОЦЬ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів
протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедри

проф. Стащук О. В.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна/заочна форма навчання	07 Управління та адміністрування, 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, Фінанси і кредит, Перший (бакалаврський)	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік навчання 2
		Семестр 3-ий
		Лекції Денна 10 год
		Практичні (семінарські) Денна 20 год Лабораторні 0 год
ІНДЗ: немає		Консультації Денна 10 год
		Самостійна робота Денна 110 год
		Форма контролю: залік
Мова навчання	українська	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: ПРОЦЬ НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри фінансів

Мобільний телефон: 097-34-63-688

E-mail: vyshnevskanataliya@vnu.edu.ua.

Електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу. Освітня компонента **ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ** належить до переліку вибірових дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою Фінанси і кредит та спрямована на набуття у здобувачів теоретичних знань та практичних навичок щодо процесу функціонування системи соціального забезпечення та механізму фінансування соціальних гарантій в Україні.

2. Пререквізити. До дисциплін, вивчення яких передуює дисципліні, належать: «Фінанси», «Макроекономіка», «Вступ до фаху».

3. Постреквізити. Знання, отримані в процесі вивчення дисципліни, можуть бути використані при вивченні ОК «Публічні фінанси», «Бюджетна система», «Соціальне страхування».

4. Мета і завдання освітнього компонента. Мета - формування у здобувачів теоретичних знань та практичних навичок щодо процесу функціонування системи соціального забезпечення та механізму фінансування соціальних гарантій в Україні.

Завдання

розглянути теоретичні та нормативно-правові основи фінансового забезпечення соціальних гарантій;

- з'ясувати сутність та визначити індикатори соціальної безпеки як основи формування системи соціальних гарантій держави;

- ознайомитись нормативними документами щодо визначення державних соціальних стандартів та державних соціальних гарантій;

- дослідити механізм формування фінансових ресурсів на забезпечення соціальних гарантій;

- визначити порядок надання соціальних гарантій в Україні;

- з'ясувати проблеми фінансового забезпечення соціальних гарантій в Україні; в умовах війни.

5. Результати навчання (компетентності).

Компетентності, яких студент набуде в результаті вивчення дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12 Здатність працювати автономно.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

6. Структура освітнього компонента

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Тема 1. Теоретичні основи фінансового забезпечення соціальних гарантій	18	2	2	12	2	О, Д, Т (10 б)
Тема 2. Правова регламентація державних соціальних стандартів та гарантій в Україні	17	2	2	12	1	О, Д, Т (10 б)
Тема 3. Соціальні ризики як підстава виникнення у особи права на соціальне забезпечення	15		2	12	1	О, Д, Т (10 б)
Тема 4. Види державних допомог	17	2	2	12	1	О, Д, Т (10 б)
Тема 5. Соціальні гарантії в системі соціальної безпеки держави	17	2	2	12	1	О, Т, РЗ (10 б)
Тема 6. Механізм формування фінансових ресурсів на забезпечення соціальних гарантій	20	2	2	15	1	О, Т, РЗ (10 б)
Тема 7: Оцінка динаміки державного фінансування соціальних гарантій в Україні	18		2	15	1	О, Т, РЗ (10 б)
Тема 8. Проблеми фінансування соціальних гарантій в Україні	13		2	10	1	О, Т, ДС, РЗ (10 б)

Тема 9. Зарубіжний досвід державного фінансового забезпечення соціальних гарантій	15		4	10	1	О, Т, Д (20 б)
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10	100

*Форма контролю**: О – опитування; Д – доповідь, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

7. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в опрацюванні лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, питань, винесених на самостійне вивчення, підготовка доповідей і розв’язування ситуаційних завдань.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка консультацій. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань. У будь-якому випадку студенти зобов’язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання. Навчання також може відбуватись в онлайн формі з використанням програми Zoom або Teams office 365 за погодженням із керівником курсу за наявності об’єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування та ін.). Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов’язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату, що регламентовано Положенням ВНУ ім. Лесі Українки «Про систему запобігання та виявлення академічного плагіату».

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, перескладаються в час консультацій без зниження оцінки. Завдання, які виконуються в групі із залученням інших студентів (наприклад рольові ігри), не перескладаються.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної,

неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (<http://surl.li/uggkhu>). Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені силабусом навчальної дисципліни, зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnoi.pdf). Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але не пізніше 1 грудня та 1 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика поточного оцінювання знань здобувачів освіти. Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно з «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» від 30.08.2023 р. (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/08/2023_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf) за 100- бальною шкалою

Політика щодо додаткових (бонусних) балів. За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf).

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;
- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;
- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів;
- перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів;

- подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.
- участь в заходах в рамках Global Money Week – до 10 балів.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового семестрового контролю є залік, який передбачає оцінювання засвоєного здобувачами навчального матеріалу з освітнього компонента, на підставі результатів поточного контролю.

Залік виставляється за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом освітнього компонента. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку записується у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

Шкала оцінювання знань студентів з дисципліни, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. У випадку, коли здобувач отримав менше 60 балів відбувається ліквідації викладачеві. Вона здійснюється через усне опитування.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ЗАЛІК

1. *Мета, предмет та завдання курсу „фінансове забезпечення соціальних гарантій”*
2. Роль держави в забезпеченні добробуту громадян: історичний аспект
3. Теоретичні основи становлення системи соціальних гарантій
4. Поняття системи соціального захисту.
5. Класифікація моделей соціального захисту
6. Підходи до трактування поняття соціальні гарантії
7. Нормативно-правове та інституційне забезпечення соціальних гарантій Закон України “Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії”.
8. Мета та принципи встановлення державних соціальних стандартів і нормативів.
9. Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів.
10. Сфери застосування державних соціальних стандартів і нормативів.

11. Основні державні соціальні гарантії. (Мінімальний розмір заробітної плати, мінімальний розмір пенсії за віком, неоподатковуваний мінімум доходів громадян, розміри державної соціальної допомоги та інших соціальних виплат.
12. Державний моніторинг застосування державних соціальних стандартів і нормативів та контроль
13. Поняття та ознаки державних соціальних допомог.
14. Види державних соціальних допомог. Особливості фінансування державних допомог.
15. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.
16. Державні допомоги дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства.
17. Поняття та особливості призначення житлових субсидій.
18. Медична допомога громадянам в Україні.
19. Державні допомоги ветеранам війни, ветеранам праці.
20. Сутність соціальної безпеки та її місце в системі економічної безпеки держави.
21. Характеристики прояву внутрішніх загроз соціальній безпеці.
22. Складові системи соціальної безпеки.
23. Методика оцінювання рівня соціальної безпеки. Індикатори соціальної безпеки.
24. Місце соціальних гарантій у системі соціальної безпеки.
25. Основні загрози соціальної безпеки держави, спричинені недоліками політики у сфері соціальних гарантій.
26. Сутність та склад фінансового механізму забезпечення соціальних гарантій.
27. Планування та прогнозування забезпечення соціальних гарантій.
28. Джерела та форми фінансового забезпечення соціальних гарантій в Україні.
29. Фінансовий контроль забезпечення державних соціальних гарантій
30. Фінансове забезпечення надання державних соціальних гарантій.
31. Фінансування державних соціальних гарантій за рахунок коштів державного бюджету.
32. Фінансування державних соціальних гарантій за рахунок коштів місцевих бюджетів.
33. Фінансування державних соціальних гарантій за рахунок коштів державних цільових фондів.
34. Проблеми забезпечення державних соціальних гарантій у сфері праці.
35. Проблеми пенсійного забезпечення в Україні.
36. Неоподатковуваний мінімум доходів громадян в Україні: проблемні аспекти застосування.
37. Проблеми недостатніх розмірів державної соціальної допомоги та інших соціальних виплат
38. Фінансове забезпечення соціальних гарантій у Сполучених Штатах Америки.
39. Сучасні пріоритети забезпечення соціальних гарантій в Європейському Союзі.
40. Система забезпечення соціальних гарантій в Республіці Польща.
 41. Державне фінансове забезпечення соціальних гарантій в Литовській Республіці.
 42. Прогресивний досвід фінансового забезпечення соціальних гарантій в інших країнах ЄС

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Горин В. П. Концептуальні засади фінансового забезпечення соціальних гарантій. Світ фінансів № 3(20), 2009. <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/issue/view/22>
2. Гринчишин І. М. Забезпечення фінансової стабільності системи соціального захисту України в умовах євроінтеграції. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України : Міжнар. наук. конф., м. Львів, 11 серп. 2022 р. Львів, 2022. С. 35–37.
3. Єдина інформаційна система соціальної сфери: що зміниться з її впровадженням - socsprava.com.ua. URL: <https://socsprava.com.ua/praktyka/yedyna-informacziyna-systema-soczialnoyi-sfery-shho-zminytsya-z-yiyi-vprovadzhennyam>
4. Клименко А. Л. Стандарти і гарантії соціального забезпечення: міжнародно-правовий і вітчизняний контекст : монографія. Харків: Юрайт, 2019. 176 с.

5. Міщенко Д. Фінансування соціального захисту і соціального забезпечення в Україні. Харків : Екон. простір, 2021. 148-155 с.
6. Осіпова Л. В., Плахтій В. Г. Фінансове забезпечення соціального захисту населення в Україні: сучасний стан та перспективи. Проблеми економіки та політичної економії 2018, № 1 <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&>
7. Утвенко В. В. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки: навч. посіб. Київ : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. 248 с. :

Додаткова

1. Парубець О., Сугоняко Д. Концепція розвитку системи соціального захисту населення в умовах інформатизації економіки та суспільства : Підприємництво та інновації. 2019. 129 с.
2. Пріхно І. Застосування світових тенденцій фінансування соціальної сфери в Україні. 7-ме вид. Харків : Інфраструктура ринку, 2019. 322-326 с.
3. Проць Н.В., Петрів А.В. До питання соціальних стандартів в бюджеті 2024 року. Соціально-економічні тенденції розвитку сучасної держави : матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Черкаси, 13 листоп. 2023 р. Черкаси, 2023. С. 67–70.
4. Сидор І. Бюджетне забезпечення соціального захисту населення : теорет. аспекти. 9-те вид. Київ : Ефект. економіка, 2020. 118-126 с.
5. Шульга Н. Співвідношення понять «соціальне забезпечення» та «соціальний захист». 4-те вид. Харків : Митна справа, 2017. 24-28 с.